

Votează
cu încredere

SEÇİMCİLERÄ YARDIM

konstitüiyalı respublika referendumuna
hem Moldova Respublikası Prezidenti
görevinä seçimnerä

oktäbrinin 20-sindä 2024 yılda

MERKEZ SEÇİM KOMİSİYASI

SEÇİMCİLERÄ YARDIM

konstitüiyalı respublika referendumuna
hem Moldova Respublikası Prezidenti
görevinä seçimnerä
oktäbrinin 20-sindä 2024 yılda

Kişinöv, 2024 y.

Taa çok informațiya

cec.md, voteaza.md, alegator.md

Biz soțial örgülerdä:

İzläyin bizi

Yazın bizim elektron adresimizä

info@cec.md

Bizim adresimiz

Kișinöv mun., Vasile Aleksandri s., 119,
MD-2012

Cümnenin meraa için bildirim, yayınnanêr Merkez seçim komisiyasınınan konstitușiyalı respublika referendumuna hem Moldova Respublikası Prezidenti görevinä seçimnerä oktâbrinin 20-sindä 2024 yılda informațiya kampaniyanın çerçevesindä. Tiraj 2 000 ekzemplär, ödendi № 76-APr/2024 – 20.08.2024 yıldan annaşmaya görä.

İÇİNDEKİLÄR

Giriş	4
Bölüm 1	
Moldova Respublikası Prezidenti	5
Moldova Respublikası Prezidentini seçmäk hem devlet başının etkileri.....	6
Kim var nicä seçilsin Moldova Respublikası Prezidenti görevinä?.....	7
Bölüm 2	
Respublika referendumu	8
Respublika referendumunda pay alanı gibi kim var nicä registratıyayı geçsin?	8
Ne olacek konstitütiya respublika referendumunun seçim bületenindä?	9
Bölüm 3	
Seçim proşesinin temel katılannarı.....	10
Moldova Respublikasında seçimneri hazırlayan hem geçirän seçim organnarı	11
Seçim haki	11
Nasıl bakmaa, var mı Sizin adınız seçimcilär listesindä, hem neredä läözüm oy vermää?	12
Oy vermäk günü hem vakıdı	13
Dokumentlä, angılarınan var nicä oy vermää	13
Nicä oy vermää, eer seçim günü gelämäzseniz seçim erinä?	14
Nicä oy vermää, eer seçim günü olmazsanız yaşamak erinizdä ya da geçici kalmak erinizdä?.....	15
Oy vermenin sıralı	16
Nicä olur gözletmää seçmäk proşesini?	18
Kanona karşı işlemnär için.....	19
Neçin önemni gitmää seçimnerä?.....	20

GIRIŞ

Bu yardım seçicilerä hazırlanıldı Moldova Respublikası Merkez seçim komisiyasının tarafından konstitüiyalı respublika referendumuna hem Moldova Respublikası Prezidenti görevinä seçimnerä görä **oktäbrinin 20-sindä 2024 yılda**. Yardımda açıklanêr bütün seçim proşesi, hem dâ oktäbrinin 20-sindä 2024 yılda geçân seçimnerä özel temel annamaklar, hak normaları, tehnika hem organizatşon aspektleri.

20 octombrie 2024

Alegeri
pentru funcşia de
PREŞEDINTE
al Republicii Moldova

Referendum
republican
constituşional

Moldova Respublikası Prezidenti

Devlet başı gibi **Moldova Respublikası Prezidenti** temsil eder memleketi da onun suverenitetinä, millet baamsızlına, birliinä hem teritorial bütünnüünä garant olêr.

Moldova Respublikası Prezidenti seçiler cümnä, denk hem doorudan seçim hakinnan saklı hem serbest seçimnerdä. Prezident seçimneri geçêrlär tek seçim bölgesindä, angısı kaplêêr bütün devleti.

Moldova Respublikası Prezidenti seçiler dört yıla da girer görevinä emin vermäk günündän. Bu zaman var nicä uzadılsın cenk ya da katastrofa olarsa, ama bir kişi yok nicä olsun devletin başı iki kerä sıravardır.

Moldova Respublikası Prezidentini seçmāk hem devlet başının etkileri

Prezident seçimnerindä kullanılēr çokluk (majoritar) seçim sisteması. Bölä, eer hiç bir kandidat kabletmediysä geçerli seslerin en az yarısını, geçiriler seçimnerin ikinci turu o iki kandidatlan, kim kabletti en çok geçerli ses.

Eer seçimnerin sonuçlarında belli olarsa, ani kandidatların biri kabletti seçimnerä katılan seçimcilerin seslerinin en az yarısını, seçimnär sayılêrlar geçmiş, kandidat ta seçili.

İki haftadan sora geçirilän seçimnerin ikinci turunda seçili sayılêr en çok ses kabledän kandidat. İkinci turda seçimnär sayılêr geçersiz ozaman, açan seçimnerä katılêr listedä olan kişilerin beştä birindän taa az.

Moldova Respublikası Prezidentinin görevi olêr vakant, açan:

- ➔ biter etkilär zamanı;
- ➔ iştän çıkêr;
- ➔ görevdän çıkarılêr;
- ➔ tamannayamêêr kendi sorumnuunu;
- ➔ öler.

Moldova Respublikası Prezidentin etkileri:

- ✓ seçimnerdän sora 30 günün içindä, diil taa geç, geçirer Parlament toplantısını;
- ✓ var kanon verici inişiativa hakı;
- ✓ var nicä katılsın Parlament toplantılarına hem danışsın Parlamentä bütün millet için önemni soruşlarlan;
- ✓ onaylêêr kanonnarı;
- ✓ kanona görä daadêr Parlamenti;
- ✓ parlament partiyalarınnan konsultaşiyaları geçirdiktän sora, teklif eder Premyer-ministru kandidatını, Parlament tarafından gösterdii inanç oylamasına görä da kurêr Hükümeti;

- ✓ geirer grŖmeleri, katılr grŖmeler, Moldova Respublikası adından imzalr halklararası anaŖmaları da, kanonnan belli sırada hem vakıtta, verer onnarı Parlament ratifikaŖıya iin;
- ✓ Hkmetin teklifin gr, Moldova Respublikası diplomatik temsilcilerin akreditaŖıya verer hem aarr onnarı, diplomatik kategoriyaların kurulmasını, kaldırmasını ya da diiŖtirmesini onaylr;
- ✓ Moldova Respublikasında baŖka devletlerin temsilcilerinden kableder inaniŖ hem aarmak kiyatlarını;
- ✓ silhli kuvetlerin baŖ ndercisidir. Parlamentin kayıllınnan Prezident var nic bildirsin paylı ya da cmn mobilizaŖıyayı;
- ✓ devlet karŖı silhli agresiya olarsa, agresiyaya karŖı usulları kullanr, girdirer asker durumunu hem acel bildirer bunu Parlament;
- ✓ magistratura sek nasaatının teklifin gr koyr daava kurumlarının daavacılarını;
- ✓ KonstitŖıya daavasının kararı gelmeyinc, kanona karŖı gidn Hkmet aktlarının iŖini durgudr.

Kim var nic seilsin Moldova Respublikası Prezidenti grevin?

Moldova Respublikası Prezidenti grevin var nic kandidat olsun kiŖi, angısı:

- ➔ Moldova Respublikasının vatandaŖı, kimin var seim haki;
- ➔ tamannadı kırk yaŖını;
- ➔ en az on yıl devamnı yaŖadı ya da yaŖr Moldova Respublikasında;
- ➔ bilir romın dilini;
- ➔ var bitmiŖ sek retimi, angısını onaylr liŖenziat diplomu ya da ona denk dokument;
- ➔ hem tamannr Seim kodeksinin istemeklerini.

Merkez seim komisiyasında registraŖıyayı gem deyni, Moldova Respublikası Prezidenti kandidatları vererlr imza listelerini, nered var **en az 15 000** hem **en ok 25 000** seimcilerin imzaları, angıları toplandı Moldova Respublikasının administrativ-teritorial birimnerinin en az yarısında.

Respublika referendumu

Respublika referendumu geçiriler, aniki tamannamaa halkın kuvedini hem gerçeklemää onun dooru katılmasını devlet işlerinin önderlemesinä. Geçiriler o cümnä, denk hem doorudan seçim hakinnan saklı hem serbest seçimnerdä. Respublika referendumunda kabledili aktların var yuridik kuvedi sade ozaman, açan onnarı onaylêr Konstituțiya daavası hem läzım mutlak tamannansınnar bütün Moldova Respublikasında.

Respublika referendumunun soyları:

- ➔ konstituțiya;
- ➔ kanon verici;
- ➔ Moldova Respublikası Prezidentini görevdän çıkarmak;
- ➔ nasaat / konsultativ.

Respublika referendumunda pay alan gibi kim var nicä registratıyayı geçsin?

Referendumda pay alan gibi var nicä registratıyayı geçsin:

- ➔ politika partiyaları
- ➔ seçim blokları.

Ne olacak konstitüsyonal respublika referendumunun seçim bülteni?

Oktâbrinin 20-sindä 2024 yılda konstitüsyonal respublika referendumunun bülteni olacak Moldova Respublikası Konstitüsyasına diişilmekleri koymaa Kanon proektinin teksti hem soruş:

«Kayılsınız mı koymaa diişilmekleri Konstitüsyaya, ki Moldova Respublikası girsin Evropa Birliinä?».

Referendumda oy vermäk variantları:

«DA» hem **«YOK»**.

Moldova Respublikası

SEÇİM BÜLETENİ
Konstitüsyonal Respublika Referendumu
2024-cü oktâbrinin 20-dä

30/6 99
Seçim dolayısı Nö Seçim eri Nö

Kanon proektii diişilmekler için Moldova Respublikasının Konstitüsyasında bölü içindekileri var:

«Biz, Moldova Respublikasının halkı, doorudan gerçekleştirerek kendi millet baamsızlığını hem devlet işlerinin önderlemesine katılmak hakımızı, Moldova Respublikası Konstitüsyasının 2, 39 hem 75 statyalarına dayanarak, bu Konstitüsyaya kanonunu kablederiz.

Statya. I. – Moldova Respublikasının Konstitüsyasına (tekrar yayınlanan: Moldova Respublikasının ofiyal monitoru, 2016 y., № 78, st. 140) ötüü dooru düzelmelemlerin koyulër aşaadaki diişilmekler:

1. Preambulaya eklenildi iki eni abzaş aşaadaki içindeliinnän:

„TANIYARAK Moldova Respublikası halkının evropalı ödeşliini hem Moldova Respublikasının geeri dönülmöz evropalı kursunun, Evropa Birliinä integratıyasını Moldova Respublikasının nicä strategiya neetini BİLDİREK».

2. Konstitüsyaya eklenildi V¹ bölüm soradaki içindeliinnän:

**„Bölüm V¹
EVROPA BİRLİİNÄ İNTEGRATİYA**

Statya 140¹
Evropa Birlii kurucu anaşmalarına hem aktlarına katılmak, gözädän geçirdän Evropa Birlii kurucu anaşmalarını hem aktlarını

(1) Moldova Respublikasının katılması Evropa Birlii kurmak için Anaşmalarına hem aktlarına, gözädän geçirdän Evropa Birlii kurmak için Anaşmalarını, Parlament organik kanonunun belli ediler.

(2) Anaşma teziserinin katılmanın sonucunda, Evropa Birliinin kurulmasını gerçekleştiren, hem Evropa Birliinin başka mutlak yuridik aktlarını içindeki kanonların karşı teziserinin görä prioriteti var”.

Statya. II. – Bu kanon kuvedä girer Konstitüsyaya daava doorulamasını respublika referendumunun sonuçlarını Moldova Respublikasının Ofiyal monitorunda yayınmamak günündän sora”.

**Konstitüsyaya diişilmeklerini
Moldova Respublikasının
Evropa Birliinä girmäk neetinnän
kabledersiniz mi?**

DA	YOK
☐	☐

Seçim projesinä temel katılannar:

- /// **seçimcilär** – seçim hakkı olan Moldova Respublikasının vatandaşları;
- /// **iniyativ grupaları** – seçim hakkı olan vatandaşlar grupaları, angıları Seçim kodeksinä görä Merkez seçim komisiyasının tarafından yazıldılar, ki toplamaa imzaları Moldova Respublikası Prezidenti görevinä kandidatlar için;
- /// **seçimnerdä konkurentlär** – Merkez seçim komisiyasının tarafından Moldova Respublikası Prezidenti görevinä yazılı kandidatlar;
- /// **respublika referendumuna katılannar** – politika partiyaları hem seçim blokları, angıları geçirlär registratıyayı uygun seçim organında, ki katılmaa respublika referendumunun seçim kampanyasına;
- /// **seçim organları** – Merkez seçim komisiyası, bölgä seçim nasaatları hem erli seçim büroları;
- /// gözledicilär hem jurnalistlär – karışmaksız monitoring geçirän hem seçim projesini açıklayan kişilär, angıları temsil ederlär etkili kurumları, hem angılarını onayladı uygun seçim organı;
- /// **seçimnerdä konkurentlerin/referenduma katılannarın temsilcileri** – seçim hakkı olan kişilär, angıları temsil ederlär seçimnerdä konkurentlerin intereslerini / referenduma katılannarın intereslerini seçimnärän baalı yadezlerdä, hem daava kurumunda;
- /// **seçimnerdä konkurentlerin/referenduma katılannarın inan kişileri** – seçim hakkı olan, prezident seçimnerindä pay alan kişilär, angıları var nicä geçirsinnär agıtıyayı seçimnerdä konkurent için ya da respublika referendumuna katılan insannan ayrırlı seçim variantı için.

Moldova Respublikasında seçimneri hazırlayan hem geçirän seçim organları

Merkez seçim komisiyası (MSK) publik kuvedin baamsız politika dışı organıdır. Kuruldu bu organ, ki gerçeklemää seçim politikasını. Komisiyanın daavaları: hazırlamaa hem geçirmää seçimneri, politika partiyalarının hem seçim kampanyalarının finanslaması için kanonnara uymasını gözletmää hem kontrol etmää. Kurulêr komisiya dokuz azadan, işleer o çalışma aparatın yardımınan.

Merkez seçim komisiyası kurêr devamnı seçim bölgelerini hem **ikinci uurda bölgä seçim nasaatlarını (II BSN)**. İkinci uurda bölgä seçim nasaatında devamnı çalışêr onun başı. Seçimnerdä ikinci uurda seçim nasaatlarına girer taa en az 7 hem en çok 11 kişi. Bu nasaatlar baalêrlar biri-birinä birinci uurda seçim nasaatlarını, erli seçim bürolarını hem Merkez seçim komisiyasını.

Erli seçim büroları (ESB) kurulêrlar bölgä seçim nasaatları tarafından seçimnerä kadar kaldıyan en az 25 gün. Onnarın işi: hazırlamaa seçim erinin açılmasını, kurmaa lââzımını seçmâk proşesini hem seçim erindä seçimnerin sonuçlarını belli etmää.

NOT:

Birinci uurda bölgä seçim nasaatları hem erli seçim büroları çalışêrlar geçici olarak. Seçimnerin sonuçları belli olduynan, onnar daadilêrlar.

Seçim haki

Seçim haki var Moldova Respublikası vatandaşlarında, kim tamannadı, kâr seçimnär günü dâ, 18 yaşını; seçim haki yok sade o etişkin insannarda, kimdän bu hak alındı kanona görä.

Yok seçim hakları:

- ➔ Moldova Respublikasının vatandaşları olmayan kişilerdä;
- ➔ 18 yaştan küçük kişilerdä;
- ➔ daava koruması altında bulunmaları için daava kararınan seçim hakları alınan kişilerdä.

Nasil bakmaa, var mı Sizin adınız seçimcilär listesindä, hem neredä läazım oy vermää?

Seçimcilär listesi – seçim hakkı hem bir seçim erinin teritoriyasında devamnı yaşamak eri ya da geçici kalmak eri olan hepsi vatandaşlar listesi. Seçimcinin adı var nicä yazılsın sade bir seçimcilär listesinä hem sade bir seçim erindä.

2024 yılın sentäbrinin 30-undan 2024 yılın oktäbrinin 13-ünä kadar, erli seçim bürosunun bulunmak erinä görä, olacek kolaylık bakmaa, dooru mu yazıldı seçimcilär listesinä Sizin verileriniz. Taa olacek kolaylık istemää koysunnar/çıkarsinnar Sizi listedän, doorutmaa kimi yannışlıkları Sizin ya da başka seçimcilerin verileri için. Doorutmaa verileri var nicä gösterip kimni hem/ya da başka tanımak dokumentlerini.

Onlayn rejimindä bakmaa deyni, nesoy seçim erindä Siz bulunêrsız seçimcilerin genel listesindä, girin komisiyanın ofițial veb-sayfasına (cec.md), basın «*Seçimcilerin devlet registrası*» knopkasına, yazın kendi identifiқаtıya nomerini (IDNP), nişannayın, ki diilsiniz robot, da ekrana çıkacek seçim erinin nomeri, onun adresi hem telefon nomeri.

Hem dä, üürenmää deyni, nesoy seçim erindä var nicä oy vermää, girin komisiyanın ofițial veb-sayfasına (cec.md), basın «*Seçimcilerin devlet registrası*» knopkasına ya da girin verifica.cec.md veb-sayfasına, basın «*Üüren, neredä oy vermää*» knopkasına, ayırın yaşamak erini, da ekrana çıkacek bu adresä baalı seçim eri için informațiya.

NOT:

Eer, geldiyän seçim erinä, Sizin adınız olmazsa seçimcilerin genel listesindä, kimniinizi tanıdan dokumentin yardımınan inandırın, ki yaşêrsız bu seçim erinin teritoriyasında. Ozaman Sizin adınızı yazaceklar seçimcilerin ek listesinä.

Nistru derenin sol tarafında yaşayannar var nicä gerçelesinnär kendi ses hakını herbir ayırı seçim erindä, angısı kurulacek Moldova Respublikası kuvetlär organlarının yurisdikțiyası altında bulunan teritoriyada.

Oy vermenin günü hem vakidi

Konstitüsyönalı respublika referendumu hem Moldova Respublikası Prezidenti seçimneri geçecekler bir gündä, **oktäbrinin 20-sindä 2024 yılda**. Seçim erleri çalışacaklar saat **07:00**-dän saat **21:00** kadar. Seçimnerä en az 10 gün kaldıyan, seçimnerin vakidını hem erini insanlara bildirecek erli seçim bürosu.

NOT:

Eer saat 21:00-dän sora Siz taa bulunarsanız seçim erinin içerlerindä, Sizin var hakınız gerçeklemää ses hakınızı. Moldova Respublikası Prezidenti görevinä geçärsä seçimnerin ikinci turu, o geçecek noyabrinin 3-ündä 2024 yılda o şartlarda, nicä birinci tur.

Dokumentler, angılarının var nicä oy vermää

Konstitüsyönalı respublika referendumunda hem Moldova Respublikası Prezidentin seçimnerindä olacak kolaylık oy vermää bu dokumentlerän:

- ✓ Moldova Respublikası vatandaş kimni, angısı onaylêêr, ki seçimcinin yaşamak eri ya da geçici kalmak eri bulunêr bu seçim erinin teritoriyasında;
- ✓ Moldova Respublikası vatandaş nişanının geçici kimnik, neredä yazılı onun yaşamak eri ya da geçici kalmak eri;
- ✓ Moldova Respublikası vatandaş pasportu, olur olsun geçmiş kullanmak vakidının da.

NOT:

Kimniin ek kiyadında konulmayacak özel mühür.

Nicä vermää, eer seçim günü gelämäzseniz seçim erinä?

Eer saalık durumunuza ya da başka argumentli sebeplerä görä Siz gelämärseniz seçim erinä, ozaman Sizin var kolayınız oy vermää **taşınan sepet yardımınan**.

Bunun için Siz läüzim erli seçim bürosuna veräsiniz yazılı bildirim. Bildirimi var nicä vermää seçim gününä kaldıynan diil taa çok iki hafta hem diil taa geç seçim öncesi günün saat 14:00-nä kadar. Yazılı bildirim olur vermää aylä azasından, soțial zaametçidän ya da başka kişidän, erli seçim büronun ya da seçim işlemlerdä etkili başka kişilerdän kaarä.

Eer olarsa meditına belgesi, seçim günü bildirimnär kabledileceklär saat 14:00-ä kadar.

Nicä oy vermää, eer seçim günü olmazsanız yaşamak erinizdä ya da geçici kalmak erinizdä?

Eer Sizin varsa hem yaşamak eriniz, hem geçerli geçici kalmak eriniz, Siz var nicä oy veräsiniz geçici kalmak erinizä uyan seçim erindä.

Yaşamak eri devamnı, ama kalmak eri geçicidir (deyelim, üretim vakidında studentlerä/ürenicilerä veriler geçici kalmak eri yurttä).

Ancak var ayırı durumnar da, angıları kullanılêrlar sade prezident, parlament seçimnerindä ya da respublika referendumnarında:

- ✔ yaşamak erini diiştirän ya da seçim günü geçici kalmak erindä olmayan seçimci var nicä versin **bildirim eni kalmak eri için** erleşmenin, neredä isteer oy vermää, primariyasına/preturasına. Bildirimi seçimci verer kendi, gösterip kimniini tanıdan dokumenti. Bildirimi vermää son gün – 2024 yılın sentäbrinin 25-i (seçim gününä kaldıynan en az 25 gün).
- ✔ 2024 yılın sentäbrinin 30-undan oktäbrinin 19-una kadar seçimci var nicä kendi danışın erli seçim bürosuna, ki ona verilsin **seçim hakını gösterän dokument**. Bu dokumentlän seçimci devletin herbir seçim erindä var nicä oy versin.
- ✔ seçim hakı olan **studentlär hem ürenicilär**, kim ürener üretim kurumnarında o erleşmelerdä, neredä onnarın yok yaşamak erindä ya da geçici kalmak erindä registratıyası, var nicä oy versinnär bu erleşmedä açık herbir seçim erindä, gösterip kimnii tanıdan dokumenti hem student biletini / uygun erleşmedä üretim kurumunun ürenici biletini.
- ✔ **devlet dışında bulunan kişilär, almayarak hesaba onnarın bu devlettä bulunmak statusunu**, var nicä oy versinnär sınır aşırısında açılan herbir seçim erindä, gösterip kimnii ya da Moldova Respublikası vatandaşı pasportunu, olur olsun geçmiş kullanmak vakidinnan da.

Oy vermenin sıralı

ADIM 1. Kompyuter operatoruna gsterin kimniinizi tanıdan dokumenti. Sizin identifiķađiya verilerinizi operator geķirecek sistemaya, sistema da kontrol edecek, uyrsınız mı Siz seķim hakını gerķeklem kanon istemeklerin, var mı Sizin adınız geldiiniz seķim erinin seķimcilerin genel listesind. İnformağiya sisteması bildirecek, bu seķimnerd verdiniz mi Siz oy baŗka seķim erind.

ADIM 2. Erli seķim bronun azaları oturduu masaya geķin. Bro azasına verin kimniinizi tanıdan dokumenti. O bulacak Sizin soyadınızı seķimcilr listesind.

ADIM 3. Seķimcilr listesind Sizin soyadınıza karŗı koyun imza da erli seķim bronun azasından alın seķim bletenlerini.

Herbir seķimci kabledecek 2 bleten – konstitiyalı respublika referendumunda kendi ses hakını gerķeklem hem Moldova Respublikası Prezidenti seķimnerind oy verm deyni.

NOT:

Seķim bletenleri ayrılacaklar renkler gr.

ADIM 4. Geķin seķim kabinasına da oyunuzu saklı verin. Eer argumentli sebepler gr Sizin yoksa kolayınız kendibaŗına oy verm, Siz var nic aarasınız kabinaya seķtiiniz geķirn kiŗiyi yardım iin. Geķirn kiŗi yok nic olsun seķim bronun azası, gzledici ya da seķimnerd konkurentin temsilcisi / referendumda katılan kiŗi.

ADIM 5. Seķim bletennerind koyun «**Votat**» mhrn dik kŗeliin evresin, nered yazılı seķimnerd konkurentin soyadı hem adı, kimin iin oyunuzu verersiniz. Hem dik kŗeliin evresind, nered yazılı seķtiiniz cevap referendumda. Kalan evrelr dik kŗeliklerd lzım kalsınar boŗ.

NOT:

Eer Siz yarıñşıklan koyduysanız mühürü seçim bületenindä, ama sepetä onu taa kolvermediyseniz, Siz var nicä, sade bir kerä isteyäsiniz eni seçim bületenini. Bu durum yazılêr seslêr sayısı sonuçlarının protokolunda, seçimcilêr listesindä dâ «Not» bölümündä yapılêr yazı.

ADIM 6.

Kolverin bületenleri seçim sepetinä.

NOT:

Yasaklanêr seçim kabinasında bulunmaa aylä azalarinnan, oy vermää başka seçimcinin erinä, foto yapmaa ya da publikaya göstermää doldurulmuş seçim bületenini ya da çıkarmaa seçim bületenlerini seçim erindän.

Nicä olur gözletmää seçmäk projesini?

Gözlede seçimneri gözledicilär.

Gözledici olur olsunnar:

- ✓ milli – Moldova Respublikasının vatandaşları, cümnä kurumnarının hem Moldova Respublikasının seçim sferasında üretim-aaraştırmak kurumnarının temsilcileri, angıları geçtilär akreditaşıyı Merkez seçim komisiyasının ya da bölgä seçim nasaatlarının tarafından.
- ✓ halklararası – halklararası kurumnarın, başka devletlär hükümetlerin hem yabancı devletä baalı olmayan kurumnarın temsilcileri, hem dä sade Merkez seçim komisiyasının tarafından akreditaşıyı geçän seçim sferasında halklararası ekspertlär.

Seçim kanonnarının punktlarına görä, Merkez seçim komisiyasının onaylı jurnalistlerin var gözledici hakı da onnar var nicä katılsinnar hepsi seçim işlemnerinä, seçim organnarı toplantılarına, hem dä kabletsinnär seçimnärän baalı bilgileri.

Kanona karşı işlemler için

Eer gördüyseniz seçim organının, registriyalı kandidatların, gözledicilerin ya da halklararası ekspertlerin, onaylı jurnalistlerin, seçimnerdä konkurentlerin, referenduma katılannar temsilcilerin tarafından işlemleri ya da pasivlii da sayarsanız onu kanona karşı, Siz var nicä aalaşasınız seçim organına. Seçim kampanyasını yorumnamak, seçim öncesi reklamayı daatmak ya da erleştirmäk, seçimcilerä habar vermäk, seçimcileri seçim erinä getirmäk, seçim günündä agitaşıya yapmak, seçim organının işini bozmak gibi usluluu bozan işlemler dä var nicä retedilsin.

Politika partiyalarının, seçim kampanyalarının, teklif edili kandidatların, inişiativa gruplarının hem referenduma katılannarın finanslaması için kanonların bozulması hep var nicä retedilsin.

Seçim periodunda aalaşmakları vermää zaman kurër üç gün. Onnarı saymak başlêer işlemin yapılması, pasivliin ya da karar kabletmenin ertesi günündän.

Aalaşmakları bakêr etkili organnar 3 günün içindä, ama diil taa geç seçim günündän.

Neçin önemni gitmää seçimnerä?

- ✓ Oy vermäk sorumnuktur. Läüzim olmaa sorumnu, aktiv hem annamaa, ani seçimnerä katılmamak «ki cezalamaa önderleyän kişileri», bizä kendimizä «ceza» olêr.
- ✓ Neçinki o bizim moral hem țivil borcumuz. Oy vermäk – bizim usulumuz geleceä diıştirmää.
- ✓ Herbir ses kararlıdır. Herbir «kayı» ya da «diil kayı» sesin var taa az negativ efekti, nekadar sıradan hem inandırıcı olmayan sebep katılmamaa seçimnerä.

